

Dnevni list: Intervju sa visokim predstavnikom

Razgovarala: Sanja Bjelica Šagovnović

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Valentin Inzko u intervjuu za Dnevni list govori o aktualnoj situaciji u zemlji te upozorava kako što prije treba izići iz aktualne krize, a jedino rješenje za to je kompromis i dijalog.

Inzko je mišljenja da neki lideri namjerno izazivaju krizu, te da ovo što sada rade nije ono što su obećali građanima na izborima. Što se tiče lokalnih izbora, poziva građane da iziđu i glasuju te izaberu one koji će najbolje rješavati njihove životne probleme. Što se tiče Mostara koji neće imati izbore kada i druge općine i gradovi u BiH, visoki predstavnik kaže kako će se OHR u idućim danima izravno uključiti u rješavanje mostarskog problema.

Dnevni list: Politička situacija u BiH je jako komplicirana. Ne znamo tko je vlast, a tko opozicija. Lagumdžija želi smijeniti ministre SDA, Dodik Lagumdžiju. Zemlja je u zastoju. Rješenje se i ne nazire. Što je izlaz?

Valentin Inzko: BiH sigurno zaostaje iza ostatka regiona na putu integracije u EU i NATO. Ova razlika će se sigurno povećavati ako vaši politički lideri konačno ne ostave po strani stranačka pitanja i fokusiraju se na ono što je potrebno zemlji kao cjelini. Činjenica da će se Hrvatska formalno priključiti EU i početi novo poglavlje u svojoj povijesti naredne godine trebala bi da bude stvarni poziv na buđenje svima. Članstvo Hrvatske će imati značajne implikacije za BiH. Da bi se izašlo iz trenutačne krize dijalog i kompromis nemaju alternativu.

Dnevni list: Sami ste prije nekoliko dana izjavili da stabilnost BiH i dalje predstavlja izazov i stalno zahtijeva djelovanje jedinstvene međunarodne zajednice. Hoće li zbog aktualne situacije biti angažmana međunarodne zajednice i Vašeg ureda. Hoćete li barem nekim konzultacijama i savjetima pomoći da se izađe iz krize?

Valentin Inzko: U ovome trenutku ne postoje takve namjere. BiH je zemlja koja ima aspiracije za članstvo u euro-atlantskim strukturama, a njezini lideri trebaju pokazati da su sposobni za rješavanje pitanja i problema samostalno. Jasno je da neki lideri namjerno izazivaju krizu kako bi pokazali da BiH nije sposobna funkcionirati. A neki drugi, koji nemaju iste takve ciljeve, nisu u stanju krenuti dalje od uskih političkih interesa i raditi u interesu cijele BiH. Rezultat ove kombinacije je katastrofalan za obične ljude u ovoj zemlji: reforme su blokirane, a napredak BiH ka integraciji sa EU i NATO-om je zaustavljen. Međunarodna zajednica želi da se BiH nazaustavljivo nađe na putu integracije u EU i NATO.

Dnevni list: Je li po Vama trebalo ulaziti u proces rekonstrukcije vlasti na razini BiH i na razini Federacije? Nova parlamentarna većina u Federaciji tvrdi kako im je onemogućeno da provedu rekonstrukciju u Federaciji zbog navodnih blokada od strane predsjednika i potpredsjednika Federacije. Hoćete li se Vi uključivati u ovaj proces?

Valentin Inzko: Međustranačka politika nije nešto čime bi se OHR trebao baviti. Ja se staram da se Ustav i zakon u potpunosti poštuju. Vjerujem da što se prije okončaju ovi sadašnji potresi – to bolje. Ove aktivnosti oko preustroja vlasti već su imale za rezultat previše izgubljenog vremena i skrenule su pozornost s reformi koje su očajnički potrebne ovoj zemlji. Nijedna stranka nije ovo obećala biračima prije dvije godine. Oni trebaju ispuniti ono što su obećali.

Dnevni list: U javnosti se već izvjesno vrijeme mogu čuti informacije o tome kako međunarodna zajednica zagovara

rekonstrukciju Federacije, smanjenje broja županija. Da li je to rješenje? Postoji li možda neki model kao prijedlog međunarodne zajednice? Koliko bi županija, po Vama, bilo najbolje rješenje i može li se kroz "okrupnjavanje" županija doći do hrvatske federalne jedinice?

Valentin Inzko: U načelu, pojednostavljenje sustava u Federaciji, smanjenje troškova i poboljšanje učinkovitosti uz jednaku zaštitu za sve je nešto što smo uvijek podržavali i ne vidim razlog zašto bi se netko protivio ovim načelima.

Dnevni list: Političke stranke su poslale svoje prijedloge amandmana na Ustav BiH kada je u pitanju slučaj "Sejdić-Finci". Čiji je prijedlog najbolji?

Valentin Inzko: Bitno je da vaši politički lideri postignu kompromis. Uvjeran sam da stranke mogu pronaći dovoljno zajedničkih elemenata za rješavanje većine neriješenih pitanja i problema koje ima ova zemlja. Presuda u slučaju Sejdić-Finci predstavlja obvezu Bosne i Hercegovine prema Strasbourgu i šansu u odnosu na Brussels. Istinsko pitanje je da li su izabrani lideri spremni dosljedno provesti u djelo vlastite izjave o opredjeljenju za integraciju BiH u EU. Sada je pred njima šansa koju mogu iskoristiti.

Dnevni list: Da li ćemo možda imati neke sankcije od EU-a zbog probijanja rokova? I čemu rokovi ako nema sankcija?

Valentin Inzko: Nisam u poziciji da komentiram rokove sadržane u Mapi puta EU. Trebate pitati lidere što su oni spremni učiniti kako bi vratili svoj kredibilitet, s obzirom da već nisu ispoštovali rokove koje su sami sebi postavili.

Dnevni list: Tko je po vama najbolji politički lider u BiH koji bi mogao povući zemlju naprijed?

Valentin Inzko: Onaj koji održava obećanja o poboljšanju uvjeta života građana koji su ga izabrali i usmjerava svoje napore na ono što ujedinjuje građane BiH, a ne na ono što ih

razlikuje. Političar koji ne špekulira o nekim iluzornim scenarijima, nego radi u okviru sustava kako bi poboljšao uvjete života građana. Lako je ući u konfrontaciju, a teško je ostvariti suradnju i postići kompromis.

Postoji već nekoliko takvih lidera u određenim lokalnim zajednicama. Volio bih da ih ima više.

Dnevni list: Mostar je jedini grad u BiH koji neće imati izbore 7. listopada. Političke stranke ne žele postignuti dogovor oko izmjena dijela Statuta Mostara i Izbornog zakona koje je naložio Ustavni sud BiH. Vaš Ured se već uključio u problematiku. Što ćete poduzeti?

Valentin Inzko: Da, jedino mjesto u BiH gdje ljudi neće moći iskoristiti svoje pravo da glasuju u listopadu je Mostar. To je žalosna situacija koja izravno utječe na građanska prava stanovnika Mostara.

Nakon neuspješnih napora u Parlamentarnoj skupštini i Gradskom vijeću da se pronađe rješenje za provedbu odluka Ustavnog suda BiH, međunarodna zajednica je zaključila da OHR može pomoći u rješavanju ove žalosne situacije. Mi nismo željeli da budemo uključeni, ali od iznimne je važnosti za ovu zemlju da se poštuju odluke Ustavnog suda i da svi građani mogu ostvariti svoje pravo da glasuju.

OHR ima punu potporu veleposlanika zemalja članica Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira da se angažira u procesu zajedno sa lokalnim strankama na temelju niza općih stavova i načela. Planiram da u narednim danima sazovem sastanak stranaka kako bih predložio dalje korake. Taj proces će ići korak po korak. Početna faza će biti prikupljanje osnovnih informacija. To bi trebalo pomoći strankama u njihovim narednim razgovorima.

Dnevni list: Bošnjaci traže podjelu grada, Hrvati Mostar kao jednu općinu i jednu izbornu jedinicu. Je li i jedno od tih rješenja moguće?

Valentin Inzko: Mostar će napredovati jedino ako bude kompromisa: nijedna stranka neće dobiti sve što želi. U stvari, ovo je jedno od osnovnih načela koja se moraju uzeti u obzir pri traženju rješenja. Ali pozitivnim pristupom, svaka stranka može pridonijeti rješenju koje će prije svega biti u korist građana Mostara. Mislim da građani žele ujedinjen i prosperitetan Mostar, koji će biti dostojan svoga imena.

Dnevni list: Kad će biti zatvoren OHR?

Valentin Inzko: Politika je međunarodne zajednice da se to ne dogodi sve dok se ne provede program „5+2“, koji je donijelo Vijeće za provedbu mira 2008. godine. A kad će se to dogoditi – pitanje je koje treba postaviti liderima ove zemlje.

Dnevni list: Kako komentirate činjenicu da je u BiH više od pola milijuna nezaposlenih ljudi, a da se političari ne bave tim, kao ni drugim životnim problemima?

Valentin Inzko: Nezaposlenost je jedna od najskandaloznijih stvari u BiH, sa najtužnijim mogućim posljedicama za njene građane. Ovo je rezultat dugotrajne prakse u kojoj političari ne osjećaju pritisak građana i stoga ne razumiju da su oni odgovorni onima koji su ih izabrali, a ne stranačkim elitama.

Lokalni izbori će biti održani narednog mjeseca. Za svakodnevni život građana, lokalni izbori su važniji od općih, jer se odnose na njihovo neposredno okruženje. Također, u mnogim slučajevima, građani poznaju kandidate dovoljno dobro da imaju solidan osnov da odluče za koga glasovati.

Stoga se nadam da će svaki birač, na svome putu do biračkog mjesta, pažljivo pogledati oko sebe i zapitati se koliko je zadovoljan napretkom svoje sredine i uslugama koje pružaju lokalne vlasti? Jesu li kontejneri za smeće puni ili se smeće redovito odvozi? Je li bilo tekuće vode jutros kada ste se probudili i htjeli umiti? To su stvari o kojima trebaju brinuti lokalni lideri jer su zbog toga dobili povjerenje svojih birača. Biti političar znači: rješavati probleme. Tko

nije sposoban tako raditi, ne zasluŹuje potporu biraća. Razmislite o tome tko ima najbolji i najlakše provediv plan za napredak vaše zajednice. I što je najvažnije, otiđite do biračkog mjesta i glasujte.